

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

[I. De Amissa Recvperataqve Gratia.]

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

COPPENSTEINII

ANTICHRISTVS CHARITOMACHIAE LV- THERO-CALVINI- STICÆ.

PARS QVARTA

De Gratia, & Iustificatione.

I. DE AMISSA REC- PERATAQVE Gratia.

QVÆSTIO I.

*Fuerintne Protoplastæ conditi cum Dono
supernaturali?*

LANTICHRISTIANISMVS.
LVTHERANI, item & CAL-
VINIANI pertendunt cum Pe-
lagianis, hominem esse con-
ditum cum solis naturalibus
facultatibus, ac originantem Iustitiam ei natu-
ralem fuisse; sicque omni dono supernaturali

caruisse. Vide *Geneal. p. 4. q. 1. & Luthero-cal. p. 4. quæst. 1.*

CHRISTVS. I. At, Gen. 1. *Creavit Deus hominem ad Imaginem, & Similitudinem suam. Vere IMAGO Dei est natura Intelligentiæ ac Voluntatis: SIMILITUDO vero ad Sapientiam ac Iustitiam refertur; quam, inquit S. Cypr. serm. de bono patient. peccato Adam perdidit; & manifestatur, si luceat in actibus nostris. Quas virtutes, ait S. Ambr. 1. de dignit. hum. condit. c. 2. quanto plus quisque in se ipse habet; tanto propius est Deo, & maiorem sui Conditoris similitudinem gerit.*

2. Gen. 2. *Erant ambo nudi, & non erubescabant. Quia, dicit S. Aug. 1. 14. Civit. c. 17. nondum libido membra illa præter arbitrium commovebat. Nondum ad hominis*

N 3 inobe-

inobedientiam redarguendam suam inobedientiam caro testimonium perhibebat.

3. Hinc, Rom. 7. *Iam non ego operor illud; sed quod habitat in me peccatum.* Quippe, Eccl. 7. *Creavit Deus hominem & ECTVM; & secundum se vestiuit eum virtute.* Nunc autem, Eph. 2. *sumus filij irae.*

4. Demum certum est, Sap. 2. quod *Fecit Deus hominem inexterminabilem*; Et tamen ei comminatus est, Gen. 2. *Quacunque die comederis, morte morieris.* Comedit; moritur: Vitaque mortali luit perditionem vite spiritualis. Vnde, Rom. 7. *Infelix ego homo, quis me liberabit de Corpore Mortis huius?*

II. Homo, praeter Animi Rectitudinem, accepit etiam in creatione Gratiam gratum facientem: Iuxta Eph. 4. *Renouamini spiritu mentis vestrae; & induite Nouum hominem, qui secundum Deum Creatus est iniustitia & Sanctitate Veritatis.* Qui Renouari iubetur, is fuit aliquando *Novus.* Non igitur sola Caro, sed & Mens fuit vitata.

2. Sic & Col. 3. *Nolite mentiri inuicem, expoliantes vos Veterem hominem cum actibus suis; & induentes nouum; Eum, qui renouatur in agnitionem, secundum Imaginem eius, qui creauit illam.* Sic enim, 2. Cor. 4. *licet, qui foris est, noster homo corrumpitur: tamen is, qui intus est, renouatur de die in diem.*

III. Praeditus gratia gratum faciente, alia non egebat gratia Excitante ad operandum bene, aut ad mala cauenda: adeo sufficiebat vnum supernaturale Donum ad omnia.

1. Luculentè id docui *Luc. 10.* in lapso inter latrones, quem 1. Despoliatur: 2. Dein plagis impositis semiuivum

reliquerunt. *Spoliarunt Originali iustitia superaddita naturae, Quia, Eccl. 17. Deus creauit hominem de terra, & secundum se, id est, ad similitudinem suam, vestiuit illi virtute.* Vulnerati ut a natura, post debiliorem se. consequenter ex despoliatione relictam. Ita S. Patres rectè exposuerunt Basil. Ambr. &c.

2. Adhuc istud, Gen. 3. *Puluis es, & in puluerem reuertieris,* indicat, quid ex naturae conditione sit homo. Ex gratia vero quid? Pl. 8. *Gloria & honore coronauit eum.* &c. Proinde *Quid, si homo, quod memoratus eius.* &c. Attamen, Pl. 48. *Homo cum in honore doni supernaturalis esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis,* scilicet de tracta ei stola gloriae merus puluis erat.

3. Rom. 5. *Iudicium ex vno, peccato originali, in damnationem, & expulsionem è regno: quare hominè fuisse in regno necesse est.*

4. Istud, Gal. 5. *(Caro concupiscit aduersus spiritum: spiritus autè aduersus carnem)* naturalis est partium pugna: Hanc enim ubi inuicem aduersantur; ut non, quacunque vultis; illi facia is. Itaque conditi primus protoplastae carebant supernaturalitate ista pugna, & supernaturaliter abstinebant se à carnalibus desiderijs, quae militauerunt aduersus animam. 1. Pet. 2.

5. Denique Ego sum *Vnigenitus Dei filius, & haeres naturalis;* iusti sunt filij per adoptionem, ut natura filij irae; sed coheredes Christi: Inde etiam Ego sum *primogenitus in multis fructibus,* scilicet adoptatis.

QVÆSTIO II.

An peccata sint omnia Aequalia
in se?

II. ANTICHRISTIANISMVS.

Iovinianvs finxit esse Aequalia: PELAGIVS, Mortalia omnia: WICLEFVS, Reprobatorum, Mortalia; Electorum, Venialia.

CALVINVS istis singulis aliquid assentitur: Wicleffo omnia. Vide Genealog. p. 4. q. 2. & Luthero. cal. p. 4. q. 2.

CHRISTVS. Ego verò iustos & iniustos iuxta orare docui, Mat. 6. *Dimitte nobis debita nostra.* Prou. 20. *Quis potest dicere: Mundum est cor meum?* Et tamen sunt quidam in Ecclesia iusti, licet non vnde quaque mundi. Itaque macula peccatorum aliqua consistit cum iustitia in electis meis.

Scrutamini Scripturas; quomodo legitis?

I. Quibusdam peccatis constitui iniustos: Ezech. 18. *Si auerterit se iustus a iustitia sua, & fecerit iniquitatem, secundum omnes abominationes, quas operari solet impius; nunquid uiuet?*

Sic & Apostolus 1. Cor. 6. *An nescitis, quia iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare, neque fornicarij. &c. Et hac quidem fuistis; sed Abluti estis baptismo; sed sanctificati estis, sed iustificati estis. &c.*

2. Quaedam peccata stant salua cum iustitia iniustis. Nam Eccl. 7. *Non est Homo iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet.* Prou. 24. *Iustus in die septies cadit.* Pl. 31. *Pro hac, remissione peccatorum orabit ad te omnis Sanctus.* Proinde, 1. Ioa. 1. *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus.*

Indeliquet: Peccata, quæ mortis reos faciunt, esse mortalia: quæ leuis culpæ, Venialia; vt quæ iustos non reddunt iniustos. Huc omnis S. Patrum, a retro sæculorum, conspirat consensus. Neque obstat illud, 1. Ioa. 3. *Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum, mortale, non facit; quoniam Semen ipsius gratiæ manet in eo, vt iusto; & quæ iustus, non potest peccare mortaliter, & manere iustus: quoniam ex Deo natus est: id est: iustus, quæ iustus, non peccat ad mortem.* Ita S. Aug. tract. 5. in e. Ioa. & Hieron. l. 1. contra Pelag. Hæc contra Iouinian. & Pelagianos nouos fabros Æqualitatis omnium peccatorum.

QVÆSTIO III.

An Electorum peccata sint tantum
Venialia?

III. ANTICHRISTIANISMVS.

WICLEFVS & CALVINVS pugnaeiter contendunt; Omnia Reprobatorum peccata, etiam minima, esse mortalia: Electorum, quantumcunque, esse Venialia.

CHRISTVS. At sacra Exempla contrarium euincunt.

I. Adā fuit prædestinatus; quia nunc est beatus; asserensque contrarium Tacianus, est hæresios iustè damnatus. Idem tamen peccauit, Rom. 5. *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors.* scil. quam Pater ei comminatus erat, Gen. 2. *Quacunque die comederis ex eo; morte morieris.*

II. Omnes Prophetas meos canonizauit, me teste, beatos: Luc. 13. *Cum videris*

vii 18.

ritis Abraham, Isaac & Iacob, & omnes prophetas in regno Dei. At in hisce & Dauid erat; cui, Act. 13. Deus testimonium perhibens dixit: Inueni Dauid, Filium Iesse, virum secundum cor meum, sc. plenum Fide & Iustitia. Dauid autem iustus peccauit, & dicitur 2. Reg. 12. filius mortis: Fateturque Ps. 5. Tibi soli Peccaui, & malum coram te feci. Resipiscens orat: Cor mundum crea in me, & Spiritum rectum in noua. Et Sp. Sanctum ne auferas à me. Redde mihi letitiam Salutaris. Cor contritum & humiliatum non despicies. Orauit, exorauitque exauditus.

III. Omnes Apostolos meos, præter filium perditionis ipse canonizauit ut hic Amicos meos, isthicque beatos, & vitam eternam habituros. Et verò de beata Petri morte sic ipse illis Ioan. ult. Cum senueris, alius cinget te, & duces, quò tu non vis: Significans, ait Ioannes, qua morte clarificaturus esset Deum. Et Ioan. 13. Vos mundi estis; sed non omnes. &c. Idè tamè me ter negauit, ac anathematizauit nosse me. Mox respectus respuit, & fœuit amarè. Quapropter accepta semel fide ac iustitia, Spirituque S. iustus excidere per tale peccatum potest, quod mortem illius animæ infert.

QVÆSTIO IV.

An non Imputata, ut Inuoluntaria, sine Venialia, fidemque non excludant?

IX. ANTICHRISTIANISMVS.

IYTHERANIS, I. Venialia sunt, quæ non imputantur.

2. Non imputata sunt, quæ cum fide consistunt,

3. Consistunt, quæ profus Inuoluntaria sunt.

CHRISTVS. I. At Ego petendam suppliciter Remissionem peccatorum docui; & non vilam Non Imputationem, aut obtectionem, Mat. 6. Dimitte nobis debita nostra. Iuxta Ps. 31. Pro hac Remissione, orabit ad te omnis Sanctus. Cum sint cuique deprecanda pec.; certè antè dici vel Non imputata, vel Condonata, vel Tecta, vel Innoxia non queunt. Cum etiã, Prou. 20. nemo potest dicere, Mundum est cor meum; petenda sane omnibus remissio est peccatorum. Quocirca ex me promittit. Ioan. 1. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra, & mundet nos ab omni iniquitate.

2. Ego Sacerdotium institui ad Remissionem peccatorum mediatam ac ministerialem; non ad immediatam Nō imputationem, Condon. Tecturam, &c. Ioan. 2. Accipite Sp. Sanctum, quorum Remiseritis potestate Clauium, vi & efficacia Sacramenti, peccata, Remittuntur eis: non Teguntur &c. Sic Moyses, Aaron, Samuel peccarant; at Ps. 89. Tu propitius fuisti eis; & tamen hic temporali pœnâ Vltiscens in omnes adinventiones eorum.

3. Ego dixi, Ioan. 13. Qui lotus est, in Baptismo non Indiget nisi vt pedes lauet. De me ait S. Aug. hic trac. 56. Quotidie lauat pedes nobis, qui interpellat pro nobis: De hominibus ait: Et quotidie nos opus habere, vt pedes lauemus, in oratione Dominica confitemur, cum dicimus; Dimitte nobis: &c. Si enim confiteamur pec. &c.

II. Omnia peccata, præter solam Infidelitatem, possunt consistere cum fide, & nihilominus esse mortalissima.

I. Vt

QVÆSTIO V.

An ex Natura sua distinguantur pec. Mortalia & Venialia?

V. ANTICHRISTIANISMVS.

Iovinianvs & Pelagivs negarunt. VVicleevs distinxit, & finxit.

Lutherani item negant ex natura rei peccata differre, seu Mortalia esse omnia; Ex misericordia tamen Dei, non imputantis quantacumque, esse Venialia solum, ob fidem in Misericordiam Dei propter Christum: Proinde omnia pec. Infidelium esse mortalia, quia imputantur.

Calviniani volunt omnia solum Reprobatorum peccata esse Mortalia: Prædestinatorum, Venialia.

CHRISTVS. Atego docui, Veniale ab Mortali distingui, absque respectu ad Prædestinationem, aut Misericordiam Dei, aut statum Renatorum: Offendere tamen Deum, salua amicitia; pœnamque mereri; at remissu facilem.

1. Mat. 5. *Qui, I. Irascitur fratri suo; reus erit Iudicio:*

2. *Qui dixerit Racæ; reus erit Concilio:*

3. *Qui dixerit, Fatue; reus erit gehenna ignis.* Ecce tres gradus peccati eiusdem, quorum vnus altero peior est: quibus totidem respondent & pœnarum gradus. Manifestum contrarium est reum gehennæ: Iracundia non in conuitium erumpens fit rea iudicij, seu Consilij; cum non constet malitia mortalis. Itaque necessario differunt. Esto, Rom. 6. *Sit stipendium peccati mors;* non tamen omnis peccati.

2. Deinde peccata comparavi rebus leuiculis, & alia grandioribus: Matth. 13. *Duces cæci, excolantes culicem; camelum autem*

O

tem

1. Vt Mat. 5. *Qui dixerit fratri suo, fidelis si deli seu infideli Fatue; reus erit gehenna ignis.* Parumne hoc mortale est?

2. Itemque illud: Matt. 23. *Ite maledicti in ignem æternum: O mortem animæ!* Quare? Ob pec. mortalia talia; *Esurium enim, & non. &c.* Vbi rectè S. Augustin. lib. de fide & oper. c. 15. *Eos in combustione iuros dicit, quorum, Non Fidem, sed bona opera defuisse declarauit.*

3. Apostolus quoque Christianorum peccata enumerans credetium, 1. Cor. 6. Ephes. 1. Gal. 5. ait: *Qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt.*

III. Peccatum voluntarium, ait Aug. 1. de vera relig. c. 14. *vsque adeo est malum; vt nullomodo sit peccatum, si non sit Voluntarium.* Rectè: sic enim ipse docui, Luc. 7. *Pharisæi autem & Legis periti consilium Dei spreuerunt in semetipsis, non baptizati ab eo.*

2. Clare Apostolus Heb. 10. *Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam Veritatis, finaliter, iam non relinquitur pro peccatis Hostia, seu Cruenti Sacrificij reiterandi, seu incruenti, sub iudicium extr. cessaturi: Sed terribilis expectatio iudicij. &c.*

3. Caino dictum: Gen. 4. *Quare iratus es? Nonne, si bene egeris, recipies: si autem male, statim in foribus pec. tuum aderit. Sed Sub Te erit appetitus eius, & tu Dominaberis illius.* Quippe, Eccl. 15. *Deus ab initio reliquit hominem in manu Consilij sui: Addidit mandata; Si volueris mandata seruare, seruabunt te; Nam, Olex 13. Perditio tua Israel ex te tantummodo in me auxilium tuum.*

Plura alia repete ex Luthero-

calu. par. 4. quest. 3.

tem glutientes. At culicem inter & camelum est differentia in natura rei.

3. Lu. 6. *Quid vides fescucam in oculo fratris tui: Trabem a. in oculo tuo non consideras?*

4. Luc. 12. *Non exies inde, donec etiam no- vissimum minutum reddas, id est, aiunt bene S. Patres, minuta peccata las.* Sic Tert. Orig. Hier. Cypr. &c.

II. Apostoli consona meis tradunt. 1. Cor. 3. *Si quis super aedificat aurum, argentum, lapides pretiosos; ligna, fenum, stipulam; uniuscuiusque opus manifestum erit, & quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, mercedem accipiet: si arserit, detrimentum patietur; ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem.* Hæc recte S. Patres ad differentiam peccatorum interpretantur.

2. S. Iacobus cap. 1. tres motus Concupiscentiæ distinguit:

1. Inuoluntarios: *Vnusquisque tentatur à concupiscentia sua abstractus, ut ab causa peccati; non ipsum est peccatum.*

2. Imperfectè voluntarios: *Concupiscentia verò cum conceperit, parit peccatum, sc. Veniale: patet ex tertio.*

3. Perfectè voluntarios: *Peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mortem, ut Mortale: Nec ea Consummatio est operis, sed etiam animi: Nam, Matt. 5. Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam; iam mæchatus est eam in corde suo. Unde Non concupisces.*

III. Ego denique de nonnullis peccatis longe mitius censui, quam de mortiferis. Vt Matth. 12. *De omni verbo otioso, quod locuti fuerint homines, reddet rationem in die iudicij.* Oblerthalia vera pronunciaui: *Ite in ignem æternum. Projicite eum ligatis man. & ped. in teneb. exter. Discedite à*

me omnes operarij iniquitatis. Sic Eph. 5. *Omnis immunditia, aut auaritia nec nominetur in vobis; sicut decet Sanctos. &c. Omnis autem immundus. &c. non habet hereditatem in regno Christi.*

QVÆSTIO VI.

An Deus predestinavit Adæ, omniumque hominum peccata, vel itaque fieri?

VI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum asseclis: *Decretum fuit à Deo ab æterno, ut sua defectione periret Adam. &c. Vide Luthero-cal. p. 4. q. 5.*

Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At Ego, & Scriptura Dei lapsum Protoplastarum adscribimus Serpenti, Satanæ, Eux, Adam; Deo nusquam vel verbulo. Ioan. 8. *inquam: Ille homicida fuit ab initio. Sapiens c. 2. Deus creauit hominem inextinguibilem. &c. Inuidiâ autem diaboli mors introiit in orbem terrarum. Gen. 3. Serpens decipit me. Ibid. Mulier, quam dedisti mihi: sociam, dedit mihi de ligno. Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intrauit: Non autem ac prædestinatore Deo.*

2. DEVS Adæ peccare prohibuit sub pena mortis: Gen. 2. *Præcepitque ei, Ex omni ligno Paradisi comede, de ligno autem Scientiæ boni & mali nec comedas. Quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.*

3. DEVS & vindicauit transgressionem; Gen. 3. *Quia audisti vocem uxoris tue, & comedisti, &c. maledicta terra in opere suo. &c. reuertaris in terram. &c. Electique Adam, & collocauit ante Paradisum uigilantis Cherubim.*

4. Sua-

4. Suapte libera voluntate peccauit homo, non volente Deo. Eccl. 15. Nam *DEVS ab initio conſtituit hominem, & reliquit illum in manu conſilij ſui. Adiecit mandata & Præcepta ſua; ſi volueris mandata ſeruare, conſeruabunt te. Appoſuit tibi aquam & ignem; ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum: quod placuerit ei dabitur illi.*

Itaque (vt ait Calu. Inſt. 1. c. 15. §. 8. Potuit Adam ſtare, ſi vellet; quando non niſi propria voluntate cecidit.

VII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum Symmiſtis: Omnium ac ſingulorum ſingula peccata prædeſtinauit ab æterno Deus, vultque fieri. Vide *Luthero-cal. p. 4. quæſt. 6.*

CHRISTVS. At Sap. 14. *Odio ſunt Deo impius & impietas eius. Quoniam, Pſa. 5. Non Deus Volens iniquitatem tu es. Habac. 1. Mundi ſunt oculi tui, ne videant malum; & reſpicere ad iniquitatem non poteris. Quin etiam, Ezech. 18 Nunquid voluntatis mee eſt mors impij: adeo non vult culpam, vt nec pœnam velit. Vnde 2. Pet. 3. Deus: neminem vult perire. 1. Theſ. 4. Hac eſt Voluntas Dei, Sanctificatio veſtra; non præuaricatio, pollutio peccati, ac perditio.*

QVÆSTIO VII.

Quid Deus per diabolum, quid per ſe faciat noſtra ad peccata?

VIII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS. Deus Impellit diabolum, vt homines ad peccandum inducat. Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At, Eccl. 15. *Nemini mandauit Deus impiè agere; Quod ſi De-*

us incitat diabolum; ergo falſa S. Scriptura: Si diabolus non agit impiè; ergo patronum habet contrarium aſſerentem.

2. Deinde Ego dico, Ioan. 8. *Cum loquitur mendacium; ex proprijs loquitur: quia mendax eſt, & pater eius. Si Deus ei mandat; non loquitur ex proprijs, ſed ex Deo. Vnde à Deo ipſo manat efficacia erroris & mendacij, ait Caluinus. Sicque Deus foret pater mendacij, non diabolus. Quia, ait, Deus clauum tenet; diabolus eſt tantum inſtrumentum. Plura talia blaſphema. Vide in *Luthero caluin. parte 4. quæſt. 7.**

IX. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS ait: Deus occulta vi mouet, & neceſſitat homines ad peccandum; Idque phyſicè, effectiue, & vt principali Agens. Sic & Zvingliani.

CHRISTVS. At Ego docui orare, Mat. 6. *Ne nos inducas in tentationem: Induceret autem, ſi occultè moueret ad peccandum Deus. Iac. 1. Deus Intentator malorum eſt: ipſe autem neminem tentat: ad Seducendum: licet ad Probandum teneat, noſtrâ, non ſuâ, cauſâ. Quin etiam, 1. Cor. 10. Fidelis Deus eſt qui non patitur vos Tentari ſupra id, quod poteſtis.*

2. Verè etiam Deus apud Ier. 19. teſtatur. *Aedificauerunt Excelfa Baalim; grande nefas! quæ Non præcepi, nec locutus ſum, nec aſcenderunt in cor meum. Itaque ſuapte voluntate fecerunt, nullo motu Dei.*

3. Iuſta Stephani exprobratio eſt, Act. 7. *Vos ſemper ſpiritui S. reſiſtiſtis; Sicut & patres veſtri. Ergo' arcana vi Deus ſuggeſſit eis, vt lapidarent ipſum?*

4. In Eccleſia, 1. Cor. 12. *Diuiſiones*

Gratiarum sunt; idem autem spiritus. Monet verò S. Ioannes in I. c. 4. Nolite omni spiritui credere: sed probate spiritus, si ex Deo sunt. Vnde id discernetur, si Deus tam ad mala, quam bona occulte moueat ac necessitet? Nam & diabolus inspirat occulte. Interna spiritus Critiria hic iactare, vanum est.

X. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ cum ZVINGLIANIS volunt, Deum operari nobiscum peccata nostra.

CHRISTVS. At Ego sum *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: Qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore ipsius: Quem oportuit per omnia vobis assimilari; Absque peccato. Nam, Sap. 14. Odio sunt Deo impius, & impietas eius. At verò, Sap. 11. Nihil odisti eorum, quæ fecisti, Deus, Non ergo peccatum fecit.*

2. Deinde, *Iacob dilexisti; Esau autem odio habuisti, sc. non Hominem; sed Peccatorem, ait S. August. li. 1. ad Simplic. q. 1. Non ergo Deus fecit Esau peccatorem; licet inſtiti fecerit Iacobum.*

QVÆSTIO VIII.

DEVS an simpliciter, & absolute, ac propriè sit AVTOR PECCATORVM?

XI. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ & ZVINGLIANI affirmant esse Auctorem Factorum; non tamen peccatorum: Quod illa ex bona Dei voluntate procedant sine bono, ad declarandam tuam Iustitiam in reprobos; Misericordiam in Prædestinatos. Peccata verò promanent ex hominis mala

voluntate, sine malo, ad libidinem explendam. Vide Luthero-cal. p. 4. q. 10.

CHRISTVS. I. At Deus Peccata non fecit. Quia Gen. 1. *Vidit Deus cuncta, quæ fecerat; & erant valde bona. Deut. 31. Deus fidelis, & absque omni iniquitate. Ro. 3. Nunquid iniquus est Deus? Absit: alioquin quomodo indicabit hunc mundum? Sic Ro. 9. 1. Ioan. 3. Peccatum non est in eo.*

II. DEVS non vult peccatum; minus fieri decreuit. Pf. 5. *Non volens iniquitatem tuas. Ezech. 18. Nunquid voluntas mea est mors impij? 2. Pet. 3. Deus neminem vult perire.*

III. DEVS non imperat peccata. Eccl. 15. *Nemini mandauit impiè agere. Quin, Ioan. 13. Hoc est mandatum meum, vt diligatis inuicem. Nam, Qui diligit, legem impleuit. Veni vocare peccatores ad penitentiam. Et Nolo mortem peccatoris; magis nolo peccatum.*

IV. DEVS non compellit ad peccandum. Eccl. 15. *Non dicas, per Deum abest, sc. deferendo nos; Quæ enim odit, ne feceris.*

2. *Non dicas, ille me implanauit, incitant do intus ad peccandum.*

3. *Non enim necessarij sunt ei homines impij, sc. vt suam in eis puniendis declararet iustitiam.*

V. Peccatum est propriè solius creaturæ; non ergo Creatoris. Osee 13. *Perditio tua ex te Israel; tantummodo in me auxilium tuum. Proinde, 1. Ioan. 3. Qui facit peccatum, ex diabolo est. At verò 1. Ioan. 1. Deus Lux est; & tenebra, peccati, in eo non sunt.*

VI. DEVS hortatur homines, vt non obdurent corda in peccato. Pf. 94. *Nolite obdurare corda vestra. Quia, Apoc. 3*

Ego

Ego sto ad ostium, & pulso; si quis aperuerit mihi, intrabo ad eum. Ideo, Mat. 11. Venite ad me oēs. Quò min^o obdurat corda peccatorum Deus effectiue; obdurari tamen sic volentibus permitto, & quam respiciunt, noluntque gratiam, subtraho iuste defertis.

QVÆSTIO IX.

Num qua Scripturae in Deum referant peccata Mortalium?

XII. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINISTÆ, & ZVINGLIANI acervant Scripturas ad referenda in Deum peccata hominum.

I. Deus voluit & decrevit peccari. Gen. 45. Non vestro consilio, sed Dei voluntate, huc missus sum. Gen. 50. Nolite timere, num Dei possimus resistere voluntati? Act. 2. Conuenerunt aduersus IESVM; definito consilio, & præscentia Dei traditum; facere, quæ manus tua & consilium tuum decreuerunt fieri. Act. 4.

II. Deus creauit impios, vt suam in puniendis iustitiam declaret. Prou. 16. Omnia propter semetipsum operatus est Dominus; Impium quoque ad diem iudicij. Rom. 9. An non habet potestatem singulis facere aliud vas in honorem, aliud in contumeliam? Exo. 5. Idcirco autem posui te, vt ostendam in te fortitudinem meam, & narretur nomen meum in omni terra. Vel vt est Rom. 9. In hoc ipsum excitauit te, vt ostendam in te virtutem meam.

III. Deus impellit homines ad mala, vtens eis vt instrumentis. 1. Reg. 24. Addidit irasci furor Domini contra Israel; commouitque Dauid in eis dicens: Vade, numer a Israel. 2. Reg. 16. Dominus proceperat Semei, vt malediceret Dauid. 3. Reg. 22. Decipies, & praualebis. Vade, & fac ita. 3. Reg. 11. 12. rebellio Ieroboam dicitur à Deo fuisse; itemque & illa Iehus. 4. Reg. 9. 10. Iob. 1. Dominus dedit, Dominus abstulit. Isa. 10. Sennacherib dicitur ferrari in manu Domini, virga furoris. Isa. 13. Ecce ego

suscitabo contra vos Medos. Quia Præcepi sanctificationem in Medis. Sic & Iere. 51. &c.

IV. DEVS dicitur excæcare & indurare corda, vt non velint, nec Possint agere benè. Exo. 7. 8. 9. Indurauit cor Pharaonis: Deut. 2. Spiritum Sehon. Iosue 11. Domini sententia fuerat, vt induerentur. Il. 19. Miscuit in eis spiritum vertiginis. Ioan. 12. Excæcauit oculos eorum. Rom. 1. Tradidit eos in reprobum sensum. Rom. 9. Cuius vult miseretur; & quem vult, indurat. &c.

V. DEVS dicitur re ipsa operari peccata & mala. 2. Reg. 12. Ego suscitabo super te malum. &c. Abfolonem Luc. 2. Ecce positus est in ruinam, & resurrectionem. Rom. 9. Ecce pono in Sion lapidem offensionis, & petram scandali. Eph. 1. Operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ.

CHRISTVS. Vera ista sunt omnia; sed sensu non vero obtenduntur.

AD I. In malis operibus sæpe Actio mala est, bona Passio: passionis opera prædestinauit Deus; non actionis: nam in hisce Deus præuidit voluntates malas hominum agentium ea.

AD II. Deus non creat impros, nisi materialiter, id est, eos creat, quos præuidet futuros impios; vt eorum iniustitiã vtatur ad iustitiam suam, & potentiam: sic, vt præuisio impietatis præcedat decretum damnationis; non contrã. Sic vasa in contumeliam ex Deo habent, vt sint vasa; ab materia, vt sint in contumeliam: Oditque ea Deus, non vt suam facturam, sed vt voluntate propria corruptam.

AD III. Modus, quo inclinet Deus ad malum, potest intelligi quadruplex.

1. Impius ac blasphemus; quod impediatur, verè, propriè, per se impellat.
2. Quod Permittit malos agere male: Vt Satanam contra Iob sæuientem.
3. Quod insuper malos deserat exortes gratiæ. Vt Achabum decipi imperauit.

uit; & lumen ei negavit, quo verum à falso discerneret.

4. Quod deserit pios, vt cogantur pati, adstante eis gratia; impiorum verò præsidet voluntatibus, non dans eis corruptionem, sed ordinem: hic eis à Deo, vitium ex ipsismet est; & talibus vitur Deus in bonum maius.

AD IV. 1. Deus causa est excæcationis & indurationis *Negatiuè*, sc. permittendo, deserendo, non miserendo; Non *Positiuè*: seu, (vt Aug. ep. 105.) *Non obdurat impartiendo malitiam; sed non impartiendo misericordiam.*

2. Cæcationi duo insunt; à Deo iusta priuatio luminis; ab homine, affectus prauus; sic & obdurationi. Vnde non Videre à Deo est; non Possè videre, est ab excæcato.

3. Hæc autem impotentia est ex hypothesi, non absoluta; quia posset videre cum gratia Dei; at non potest, ob propriam affectus malitiam: ideo, Ioan. 15. *excusationem non habent de peccato.*

4. Demum, actio excæcandi & obdurandi, non est propriè actio; sed actionis omissio, sc. desertio Dei; Sæpe occasio rerum est, quæ excæcant; vt munera, res concupiscibiles. Atque ex istis fat liquebit sensus Scripturarum quæ contra Dei Bonitatem militare videntur.

QVÆSTIO X.

An & quo peccato peccarint protoplastæ tentati?

XIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI quidam negarunt primos parentes tentari, aut peccare potuisse.

CHRISTVS. Quam Deus mortem comesturis pomum fuit committatus, *Gen. 2.* quamque incurrerunt lege violata, ex clisi & paradiso, & ligno vitæ, & multis subiecti laboribus; eam S. Patres rectè sunt de & corporis, & animæ morte interpretati. Nonn. ipse pomi eius lethalis fuit; sed peccatum, quod animæ prius occidium, dein & corporis, commeruit. Vnde Eccl. 2. *Amul ere inuitium peccati; & per illam morimur omnes.* Rom. 5. *Per vnum hominem peccatum in hunc mundum intrauit, & per peccatum mors.* Rom. 6. *Stipendium peccati mors.* Ro. 8. *Corpus quidem mortuum est propter peccatum.* Plane peccarunt ambo Adam cum Eua, & peccato ad mortem. Nam immortalitas corporis erat eis ex gratia non ex natura; gratiam fugauit peccatum, naturam vitiauit: nil tale potuit naturalis; sed superbia honoris affectati, debique Deo soli.

XIV. ANTICHRISTIANISMVS.

ZVINGLIO CALVINISTÆ Volunt, Deum prædestinasse primorum parentum peccatum & omnia omnium peccata; ideoque ipsius ordinatione ac iussu tentatos esse simul & euos: idque fatali necessitate, quò Dei cognoscitur iustitia, ait Zvinglius; vel, vt Calvinus ait, quòd misericordiæ & iustitiæ aditum, præfacere non posset, nisi prius homo miser, in plicioque dignus euasisset. De quo *suprà* quæ 6. & 9.

CHRISTVS. 1. At ego verè dicitur Mat. 18. *Non est voluntas ante Patrem creaturum, vt pereat vnus de pusillis istis: & Cæput, basimque generis humani ad interitum creasset?*

2. Hoc odium foret. At, Sap. 11. *Diligis omnia que sunt, & nihil odisti eorum,* vt scilicet

fecisti: Nec enim odians aliquid constituisti; aut fecisti. Quia erant omnia bona valde, quae fecisti.

3. Enimvero, Mat. 19. Nemo bonus, absolute & infinite; nisi solus Deus. Et malum ter Optimus tantum creasset, de-creuisset, fecisset.

4. Omnino, Sap. 15. Nemini mandauit Deus imp. è agere; & nemini dedit spatium peccandi. Quia, Pl. 44. Dilexisti iustitiam in protoplastis coronariam; & odisti iniquitatem tum originalem, tum actua-lem. Quocirca, Jac. 2. Nemo, cum tenta-tur, dicat, quoniam à Deo tentatur. Deus enim intentator malorum actuum est: ipse autem neminem tentat.

5. Tamen si præsciuerit tentandum fore, ac lapsurum Adam, labique per-misit; non tamen voluit, quin præmo-nuit caueret; sin' morte moriturum. Ro. 9. Quid ergo dicemus? Nunquid iniquitas a-pud Deum? Absit.

Malum poenæ à Deo est; at culpæ ne-quaquam.

XV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO-CALVINIANI: Protoplastæ se morituros non crediderunt: Itaque Infidelitas radix defectionis fuit. Hinc ambitio & super-bia.

CHRISTVS. I. At verè, Eccl. 10. Initium superbia hominis, apostatare à Deo; quoniam ab eo, qui fecit eum, recessit cor eius. &c. Initium omnis peccati Superbia. Ecce initium & actuum hominis, & omnis peccati superbia. Ideo Tob. 4. Superbi-am nunquam in tuo sensu, aut verbo domina-ri permitas; in ipsa enim initium sumpsit om-nis perditio. Nil hic de superbia Ange-li, sed hominis. Rom. 5. Sicut per inobedi-

entiam vnus hominis peccatores constitui sunt multi; ita per obedientiam vnus iustè constituentur. Nolle subijci ad obedi-entiam superbia est, & quasi scelus ariolandi.

II. Verū tamen est: post superbiam, lapsos in Infidelitatem fuisse; vt S. Pa-trum consensus recte docet: Atque in talem Eua quidem, seu quod crederet mentitum ex inuidia Deum in com-minatione mortis: seu, quod Adæ non crederet asserenti, fuisse à Deo prohi-bitum esum de ligno. Adam verò in tri-bus errauit; quod crederet peccatum esse veniale, præuaricari mandatum: Non se moriturum: futurumque se Deo similem, subiectum nulli. Vnde 1. Tim. 2. Vir nō est seductus, sc. immediatè ab ser-pente, sed mediatè & occasionaliter ab Eua; Ex huius amore nimio; Ex ipsa ex-periētia; Viso eam post esum non mor-tuam; Ex verbo serpentis ei relato.

QVÆSTIO XI.

An peccatum Originale propriè sit peccatum, an meronymicè.

XVI. ANTICHRISTIANISMVS.

ZWINGLIANI & ANABAPTISTÆ negant Proprie; aiunt meronymice esse peccatum, vt pote morbum ex peccato Adæ; sed inculpa-bilem, ac indamnabilem. Sic & Pelagius. Vide Lutero-6. p. 4. q. 14.

CHRISTVS. At ego dixi, Ioan. 3. Qui non credit in Filium, ira Dei manet super eum; Non, Veniet, ait Aug. l. 6. in Iulia. ca. 12. sed Manet, quia iam ante erat per-pec. or. Et Baptista Ioan. 1. Ecce Agnus Dei, qui tollit tñ àmōrtiā τῆ νόμῳ, peccatum illud mundi.

II. Apo-

II. Apostolus verò luculentè: Rom. 5. *Sicut per unum hominē peccatum in hunc mundum intravit; & per peccatum mors: & ita in omnibus hominibus mors pertransiit. In quo omnes peccauerunt.* Hic peccatum nō ponitur vt effectus, sed vt causa; mors verò vt effectus. Neque peccatum hic significat metonymice pœnam peccati, morbum, seu concupiscentiam infrenem: quia nimis coactum hoc & fictum est.

Nec Imitatione intravit: Quia innumeri nil cognouerunt de pec. Adæ. De in *Sicut peccatum vt causa; sic & mors intravit:* at hæc generatione, non imitatione intravit. Ad hæc, *per unum hominem;* si imitatione, ergo *per Angelum* dixisse oportuit; vt qui primus peccauit. Postea, *per peccatum mors:* at hæc generatione, non imitatione intravit: ergo & iliud. Adde, *Pertransiit in omnes:* non substitit in vno, aut aliquibus. Demum in quo homine vno omnes homines peccauerunt propriè, & vere. Hoc ibidem sequentia declarant, quæ docent, ante legem datam non fuisse cognitum peccatum, nec reputatum; & tamen reuera extitisse: nam *ragnauit mors ab Adam vsque ad Moysen, etiam in eos, qui peccauerunt in similitudinem prauaricationis Adæ.* Proinde ibid. *Iudiciū ex vno in Condemnationem; gratia autem ex multis delatis in Iustificationem.*

III. Job. 14. ex versione LXX. *Nemo mundus à sorde; nec infans.* Vnde Pl. 50. *Ecce in iniquitatibus cōceptus sum;* Vna enim originalis est fons omnia. Ideo Rom. 3. *Omnes peccauerunt,* originaliter in vno Capite; & *egent gloria Dei.* Sic & 1. Cor. 15. & 2. Cor. 5. *Si vnus pro omnibus mortuus est; ergo omnes mortui sunt.* Gal. 3. *Conclu-*

sit Scriptura omnia sub peccato, vt remissio per Christum daretur credentibus. Eph. 2. *Erasmus & nos sily irascunt & cateri,* sc. naturâ, id est, natiuitate, seu ratione materiæ nostræ peccabilis.

SVASIONES è Scripturis oppositas vide in Lutheroc. p. 4. q. 14.

QVÆSTIO XII.

Qualis Origo sit humanarum Animarum, & peccati Orig. Tradus?

XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

GNOSTICI, Manichæi, Priscillianistæ cum Stoicis aiebant, Animas esse particulas substantiæ Dei; ac Inspirari à Deo, Non Creati: Non traduci ex parentibus.

CHRISTVS. A animæ hominum sunt mutabiles & violabiles: non Deus. Quia Mal. 3. *Ego Deus, & non mutor.* Iac. 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.* Pl. 101. *Tua, idem ipse es, & anni tui non deficient.* Atque rametis Gen. 2. *Inspirauit in faciem eius spiraculum vite,* non ideo is spiritus animæ erat de substantia Dei: nam ex hac solus Spiritus Sanctus procedit.

XVII. ANTICHRISTIANISMVS.

ORIGENISTÆ, cū Platonici: Animæ hominum, simul cum Angelis creatæ, quod fastidissent cœlestia, amore terrestrium, in carcerem corporum compinguntur.

CHRISTVS. At tunc Deus feliciter egisset cum impijs occisis, infeliciter cum iustis feruatis; vt cum Lot in incendio, cum Noe in diluuiio, &c.

2. Ego beatam corporum resurrectionē male procurasē; mortē bene Satanæ.

3. Non

3. Non iste forent benedictiones Dei, Gen. 1.9. *Crescite, & multiplicamini.* Gen. 17. *Patrem multarum gentium constitui te, faciamque te in gentem magnam.* Deut. 1. *Addat Deus ad hunc numerum multa millia.*

4. Per resurrectionem Lazari male fecissem amico.

5. Multæ Scripturæ Sacræ forent falsæ: Vt Rom. 5. *Regnavit mors etiam in eos, qui non peccaverunt: &c.*

XVIII. ANTICHRISTIANISMVS.

APOLLINARIIS. Luciferiani. Tertull. Animæ, vt corpora, gignuntur à parentibus.

CHRISTVS. At in creatione diximus de Animantibus: Gen 1. *Producant aqua reptile animæ viuientis, & volatile super terram. &c.* Producat terra animam viuentem in genere suo & reptilia & bestias. De Homine verò ait: *Formauit Deus hominem de limo terra, & inspirauit in faciem eius spiraculum vite.* Itaque brutæ animæ sunt materiales; spiritales vero humanæ; *Et factus est homo in animam viuentem:* Non igitur spiraculum illud erat gratia Sp. Sancti.

2 Pl. 32. *Deus fingit singulatim corda eorum.* Eccl. vlt. *Spiritus redeat ad Deum, qui dedit illum.* Isa. 57. *Flatum omnem ego feci.*

XIX. ANTICHRISTIANISMVS.

1. LUTHERANIS Peccatum orig. subiectatur in corpore etiam toto.

2. ZVINGLIANIS certò non est in filiis fidelium; probabiliter nec in infidelium: Imò pec. orig. nihil est.

3. CALVINIANIS non est in liberis fidelium, sed in solis reprobis.

CHRISTVS. At Ego idcirco esse baptismi necessitatem, tum Medij, tum

Præcepti, docui, ad abluendum pe. or. i quod isthoc omnibus inhæreret, inde ab Adamo. Proinde, Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Sp. Sancto, non potest intrare in regnum cælorum.*

2. Docuit idem Apostolus. Ephes. 2. *Eramus & nos naturâ filij ira, sicut & ceteri:* At loquitur de Israelitis, de se, Gal. 2. *naturâ Iudæo, non ex gentibus peccatore.*

3. Dauid clarè Pl. 50. *Ecce in iniquitatibus conceptus sum; & verè tamen prædestinatus fidelium erat filius.* Suprà plura quæst. 11.

QVÆSTIO XII.

Peccatum Originale an sit Substantia? Peccatum Actuale? Concupiscentia?

XX. ANTICHRISTIANISMVS.

ILLYRICVS, ex Luthero pec. or vult esse substantiam animæ, & imaginem Dei transformatam in imaginem diaboli substantialiter. Sic plures Lutherani.

CHRISTVS. Peccatum est priuatio & defectus; non substantia, seu natura. Quia, cum Ioan. 1. *Omnia per ipsum facta sunt; & sine ipso factum est Nihil,* sc. peccatum: idcirco necesse est quod 1. Tim. 4. *Omnis creatura Dei bona est.* Peccatum verò est malum.

Vnde Paulus, Rom. 7. *Scio quod non habitat in me, hoc est, in carne mea bonum. Non enim quod volo bonum, sed quod odi malum, hoc facio. Iam non ego operor illud, sed quod habitat in me malum.* Ecce pec. or. habitat in homine, non est homo: minus est illud ipsa mens: & Caro est pars hominis; nam distinguitur contra mentem:

P

tem:

rem: vt ibid. *Mente seruo legi Dei, carne autē legi peccati.* Quò minus peccatum orig. est mens ipsa.

Deinde diabolus est pater peccati, *Ioan. 8.* quod si peccatricem mentem transformat, sanè & pater foret mentis, id est conditor, seu formator.

XXI. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI multi: Peccatum, aiunt, originale est Actuale. vt incredulitas, desperatio. &c. Sic Lutherus, Melanch. Kemnit &c.

CHRISTVS. At infantes, cum liberum mentis vsu non habeant; nec peccatum actuale habere possunt: *Nesciunt enim, quid faciunt:* Et tamen pecc. habent originale: Hoc igitur eis Actuale esse nequit. Vt Iacob & Esau, *Rom. 9.* *Cum nondum nati fuissent, nec aliquid boni egissent, aut mali: Iacob dilexi. &c.* Sic & *Deut. 1.* *Filij tui, qui hodie ignorant dexteram boni & maui,* id est, nullum actuale peccatum habent. Tales, *Ione 4.* fuerunt in Ninive ultra 12000. hominum, qui ignorabant, quid esset inter dexteram & sinistram, id est, infantes, ait S. Hier. erant.

XXIII. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERANI & CALVINIANI communiter & pertinaciter aiunt; Concupiscentiam innatam, in sua natura, esse, per quemanere continuum peccatum: omnia que hinc & opera hominum esse inquinata: Sed à Deo non imputari renatis.

CHRISTVS. At Vetus, Nouumq; Test. reclamation: docet enim tollenda, Tollique peccatum, non Tegi, præsertim in baptismo. *Exo. 32.* *Qui auferi iniquitates & peccata.* *Pl. 50.* *Dele iniquitatem meam.* *Ma. 1.* *Si fuerint peccata vestra vt cocci-*

num, quasi nix alba erunt. *Isa. 27.* *Dimittetur iniquitas Iacob, vt auferatur peccatum eius.*

2. De me Ioan. 1. *Agnus Dei, qui TOLLIT peccata mundi: qui, Rom. 5.* *in mundum intrauit.*

3. *Iac. 1.* *Vnusquisque tentatur à Concupiscentia sua abstractus & illestus: Tentari non est peccare. At Deinde Concupiscentia cum conceperit, delectatione, vel etiam consensu, parit peccatum, cordis seu cogitationis. Demum Peccatum verò cum consummatum fuerit opere ipso actuale, generat mortem.*

4. *Rom. 7.* *Nunc autem non ego operor illud: sed quod habuiat in me peccatum: quasi dicat, motus concupiscentiæ non est meum opus: ideoque nec mihi imputatur.*

*Scio enim quia non habitat in me, id est, in carne mea bonum: vbi Caro accipitur solum pro altera parte, non pro homine toto: Alioquin non vere diceret: non Ego operor: Non bene dictum corrigeret & exponeret istud: in me, id est, in carne mea, quasi dicat sola, non in mente per delectationem vel contentum. Atq; ita passim distinguit idem mentem contra carnem. *Mente seruo legi Dei, carne legi peccati. Qui foris est noster homo licet corrumpatur, is, qui intus, renouatur. Gen. 6.* *Non permanebit spiritus meus in homine, quia caro est. Et Ego, Ioan. 3.* *Quod natum est ex carne, caro est. Luc. 16.* *Caro & Sanguis n. n. reuelauit tibi.**

5. *Nihil damnationis est in ijs, Rom. 8.* *qui sunt in Christo Iesu, id est, iustificatis, licet sentiant concupiscentiam.*

Idque non, quod eius Reatus sit in baptismo solus remissus; sed quod peccatum

catum ipsum sit deletum. Nam reatus & peccatum sunt inseparabilia; & peccatum est fundamentum reatus: quocirca & hic, illo manente manet: & *codicis est Deo impius, & impietas eius*, Sap. 14.

QVÆSTIO XIV.

Qua sit pœna peccati orig. in decedentibus sine baptismo?

XXIV. ANTICHRISTIANISMVS.

CALVINVS cum lequacibus fingunt Fidelium proles, absque baptismo mortuos, Saluari ex pacto.

ZVINGLIVS hoc certum asserit. Probabile verò, & Infidelium proles saluari; vi Redemptionis.

CHRISTVS. At iam damnati sunt.

1. Quia Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Sp. Sancto, non potest introire in regnum Dei.*

2. Ioan. 3. *Qui incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum. Item ira exaltari oportet Fil. hom. ut om. qui credit. &c.*

Notauit rectè S. Aug. ser. 14. de verb. Apolt. *Non dicit, Ira Dei v. niel super eos: sed manet; adeo necesse est liberari ab ira per baptismum.*

Vnde Ephes. 2. inquit, *Eramus & nos filij natura filij iræ. Quia, Rom. 5. Per vniuersum aelictum omnes homines in condemnationem. Sic irato Deo quis beatus erit, nisi amicus ipsius? Omnino, Apoc. 20. qui non est inuentus in libro vite scriptus, missus est in stagnum ignis.*

II. DE GRATIA ET LIB. ARBITRIO.

QVÆSTIO XV.

An gratia Iustificans sit permanens qualitas in anima?

XXV. ANTICHRISTIANISMVS.

LUTHERO - CALVINISTÆ Imputationem solam iustitiæ Christi statuunt, vt qui acceptatione gratuita simus iusti.

CHRISTVS. At ego dixi, Ioan. 4. *Aqua gratiæ, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Qui tons est Sp. Sanctus inhabitans per gratiam. Nam, Ioan. 7. Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aqua viue: subiunxitque protinus; Huc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum. Sicque S. Patres illa exponunt de gratia inhabitante, & creata.*

2. Idem docet meus, Rom. 5. *Sicut per inobedientiam vnius hominis peccatores constituti sunt multi sc. non imputatiuè, sed inhærente nobis iniustitia orig. Ita per obedientiam vnius hominis iusti constituentur multi: non imputatiuè, sed realiter.*

3. Ideo Gratia dicitur diffundi, effundi: vt Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in coraibus nostris per Sp. Sanctum, qui datus est nobis: non imputata solum. Sicut realiter Mat. 15. De corde exeunt cogitationes male, non imputatiuè.*

4. Gratia comparatur rebus permanentibus; vt pignori, Vnctioni, sigillo, femini. 2. Cor. 1. *Qui Vnxit nos Deus, & Signauit nos, & dedit Pignus Spiritus in cordibus nostris. 1. Ioan. 2. Vnctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis. 1. Ioa.*

P 2

3. Qui